

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Օ Ր Ե Ն Ք Ը

Ընդունված է 2023 թվականի մարտի 1-ին

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔԻ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 16. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկությունների փոխանցումը

1. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկությունների օգտագործման հետ կապված աշխատանքներ կատարելու ընթացքում, անհրաժեշտության դեպքում, նշված տեղեկությունները կարող են պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, կազմակերպությունների և իրավաբանական անձանց կողմից փոխանցվել այլ պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, կազմակերպությունների, իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց պետական այն մարմնի թույլտվությամբ, որի տնօրինության տակ, սույն օրենքի 10-րդ հոդվածին համապատասխան, գտնվում են այդ տեղեկությունները:

2. Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինները, կազմակերպությունները, իրավաբանական անձինք պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկությունները կարող են փոխանցել միայն այն պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին, կազմակերպություններին, իրավաբանական անձանց, որոնք Կառավարության սահմանած կարգով ունեն գաղտնի տեղեկությունների կիրառմամբ աշխատանքներ կատարելու իրավունք, իսկ ֆիզիկական անձանց դեպքում՝ դրանց առնչվելու համապատասխան թույլտվություն:—Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինները, կազմակերպությունները, իրավաբանական անձինք կարող են պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկությունները փոխանցել միայն այն կազմակերպություններին և իրավաբանական անձանց, որոնք գաղտնի տեղեկությունների կիրառմամբ աշխատանքներ կատարելու իրավունքը, իսկ ֆիզիկական անձանց դեպքում՝ դրանց առնչվելու համապատասխան թույլտվությունն ստացել են սույն մասով սահմանված ընդհանուր կարգով, իսկ Արտաքին հետախուզության ծառայության հետ համագործակցող և վերջինիս կողմից տրված գաղտնի տեղեկությունների կիրառմամբ աշխատանքներ

կատարելու իրավունք ունեցող իրավաբանական անձինք ու Արտաքին հետախուզության ծառայության կողմից տրված պետական գաղտնիքին առնչվելու թույլտվություն ունեցող ֆիզիկական անձինք պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին կարող են առնչվել միայն Արտաքին հետախուզության ծառայության հետ հարաբերություններում:

3. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններ տնօրինող պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինները, կազմակերպությունները, իրավաբանական անձինք իրենց գործառույթները, սեփականության ձևը փոխելու կամ պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկությունների օգտագործմամբ աշխատանքները դադարեցնելու դեպքերում պարտավոր են ձեռնարկել միջոցներ՝ նշված տեղեկությունների պահպանությունն ապահովելու ուղղությամբ, իսկ տեղեկակիրները սահմանված կարգով ոչնչացվում են, հանձնվում արխիվային պահպանության կամ փոխանցվում են՝

1) պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններ տնօրինող պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմնի, կազմակերպության, իրավաբանական անձի իրավահաջորդին, եթե վերջինս նշված տեղեկությունների օգտագործմամբ աշխատանքներ կատարելու իրավասություն ունի,

2) պետական այն մարմնին, որի տնօրինության տակ, սույն օրենքի 10-րդ հոդվածին համապատասխան, գտնվում են դրանց համապատասխանող տեղեկությունները,

3) պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմնին, կազմակերպությանը, իրավաբանական անձին՝ Կառավարության որոշմամբ:

4. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկությունները, պետական գաղտնիքի տեղեկակիրներն այլ պետությունների, օտարերկրյա ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց փոխանցվում են սույն օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետով նախատեսված կարգով:

Հոդված 20. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու թույլտվություն ունենալը

1. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու թույլտվություն կարող են ունենալ՝

1) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները՝ աշխատանքային կամ ծառայողական անհրաժեշտությամբ պայմանավորված կամ գիտական աշխատանք կատարելու անհրաժեշտությամբ,

2) օտարերկրյա քաղաքացիները և քաղաքացիություն չունեցող անձինք՝ աշխատանքային կամ ծառայողական անհրաժեշտությամբ պայմանավորված կամ գիտական աշխատանք կատարելու անհրաժեշտությամբ՝ Կառավարության սահմանած կարգով:

2. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու համար Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները, օտարերկրյա քաղաքացիները և քաղաքացիություն չունեցող անձինք պետք է ունենան թույլտվություն, որը տրվում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների, օտարերկրյա քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց գրավոր համաձայնությամբ, լիազոր մարմնի կողմից նրանց նկատմամբ ստուգողական միջոցառումներ (այդ թվում՝ օրենսդրությամբ սահմանված օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումներ) անցկացնելու և այդ միջոցառումների դրական արդյունքների հիման վրա համապատասխան մարմինների կողմից նրանց հետ պարտավորագիր կնքելու միջոցով:

2.1 Արտաքին հետախուզության ծառայությունում հանրային ծառայության պաշտոն զբաղեցնող անձանց, ինչպես նաև Արտաքին հետախուզության ծառայության հետ համագործակցող ֆիզիկական անձանց պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու թույլտվություն տրամադրվում է, իսկ իրավաբանական անձանց գաղտնի տեղեկությունների կիրառմամբ աշխատանքներ կատարելու իրավունք տրվում է Արտաքին հետախուզության ծառայության կողմից ընդհանուր կարգով, որի դեպքում համապատասխան ստուգողական միջոցառումները (այդ թվում՝ օրենսդրությամբ սահմանված օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումները) իրականացնում է Արտաքին հետախուզության ծառայությունը՝ համագործակցելով լիազոր մարմնի հետ:

2.2 Արտաքին հետախուզության ծառայության հետ համագործակցող ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց Արտաքին հետախուզության ծառայության կողմից ստացված պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու թույլտվությունը կամ գաղտնի տեղեկությունների կիրառմամբ աշխատանքներ կատարելու թույլտվությունը կիրառելի է միայն Արտաքին հետախուզության ծառայությունում աշխատանքի կամ վերջինիս հետ համագործակցության շրջանակում պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու համար:

2.3 Արտաքին հետախուզության ծառայության և լիազոր մարմնի՝ ֆիզիկական անձանց պետական գաղտնիքին առնչվելու թույլտվության և իրավաբանական անձանց գաղտնի տեղեկությունների կիրառմամբ աշխատանքներ կատարելու իրավունքի տրամադրման շրջանակներում համագործակցության կարգն ու պայմանները սահմանում է Վարչապետը:

3. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու, օտարերկրյա քաղաքացու և քաղաքացիություն չունեցող անձի նկատմամբ ստուգողական միջոցառումները, որոնց նպատակը սույն օրենքի 21-րդ հոդվածով նախատեսված հիմքերի հայտնաբերումն է, իրականացվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

4. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու, օտարերկրյա քաղաքացու և քաղաքացիություն չունեցող անձի հետ կնքվող պարտավորագրում նախատեսվում են՝

1) իրեն վստահված պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկությունները չտարածելու ուղղությամբ պետության առջև Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու, օտարերկրյա քաղաքացու և քաղաքացիություն չունեցող անձի պարտավորությունը,

2) իր իրավասությունների շրջանակին վերաբերող պետական գաղտնիքի մասին Հայաստանի Հանրապետության իրավական ակտերին Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու, օտարերկրյա քաղաքացու և քաղաքացիություն չունեցող անձի իրազեկ լինելու պարտավորությունը,

3) կողմերի իրավունքները և պարտականությունները,

4) պարտավորագրի գործողության վաղաժամկետ դադարեցման հիմքերը,

5) պարտավորագրի գործողության ժամկետը,

6) այլ պայմաններ, որոնք կողմերն անհրաժեշտ կհամարեն:

5. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկությունների գաղտնիության երեք աստիճաններին համապատասխան՝ սահմանվում է պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու երեք ձևի թույլտվություն՝

1) հատուկ կարևորության տեղեկություններին առնչվելու թույլտվություն,

2) հույժ գաղտնի տեղեկություններին առնչվելու թույլտվություն,

3) գաղտնի տեղեկություններին առնչվելու թույլտվություն:

6. Առավել բարձր գաղտնիության աստիճան ունեցող տեղեկություններին առնչվելու թույլտվության առկայությունը հիմք է առնչվելու (ծառայողական անհրաժեշտությունից ելնելով՝ իրենց վերաբերող մասով) ավելի ցածր գաղտնիության աստիճան ունեցող տեղեկություններին:

7. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու թույլտվությունը տրամադրվում է լիազոր մարմնի համաձայնությամբ, [բացառությամբ Արտաքին հետախուզության ծառայության կողմից անձանց տրվող թույլտվության, որը տրամադրվում է Արտաքին հետախուզության ծառայության կողմից, առանց լիազոր մարմնի համաձայնության:](#)

8. Ռազմական դրության ժամանակ, մարտական գործողություններից բխող անհրաժեշտությամբ պայմանավորված, պետական գաղտնիք պարունակող

տեղեկություններին առնչվելու թույլտվության ձևակերպման գործընթացն իրականացվում է Կառավարության սահմանած կարգով:

Հոդված 21. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու թույլտվության տրամադրման մերժման հիմքերը

1. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու թույլտվության տրամադրումը Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացուն, օտարերկրյա քաղաքացուն և քաղաքացիություն չունեցող անձին մերժվում է, եթե՝

1) օրենսդրությամբ սահմանված կարգով նա ճանաչվել է անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ,

2) օրենսդրությամբ սահմանված կարգով նա ունի դիտավորությամբ կատարված ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցագործությունների համար դատվածություն կամ այդպիսի հանցագործություն կատարելու համար նրա նկատմամբ հարուցված է քրեական հետապնդում,

3) նա տառապում է Կառավարության հաստատած [ցանկում](#) ընդգրկված այնպիսի հիվանդությամբ, որի առկայությունը խոչընդոտում է պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկությունների օգտագործմամբ աշխատանքների կատարումը,

4) ձևակերպում է փաստաթղթեր այլ պետություն մշտական բնակության մեկնելու համար,

5) ստուգողական միջոցառումների արդյունքով հայտնաբերվել է, որ նա կատարել է Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգությանը սպառնացող գործողություններ, կամ ստացվել են նրա կողմից այդպիսի գործողություններ կատարելու վերաբերյալ հավաստի տվյալներ,

6) խուսափում է ստուգողական միջոցառումներից կամ ներկայացրել է ակնհայտ կեղծ տվյալներ,

7) դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռով մեղավոր է ճանաչվել պետական գաղտնիքին առնչվող օրենսդրությունը խախտելու համար,

8) պետության անվտանգության դեմ ուղղված հանցագործություն կատարելու համար օրենքով սահմանված կարգով ոչ ռեաբիլիտացնող հիմքով ազատվել է քրեական պատասխանատվությունից:

2. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու իրավունքի տրամադրումը Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացուն, օտարերկրյա քաղաքացուն և քաղաքացիություն չունեցող անձին կարող է մերժվել, եթե՝

1) օրենսդրությամբ սահմանված կարգով նա ունի դիտավորությամբ կատարված միջին ծանրության հանցագործության համար դատվածություն, կամ այդպիսի հանցագործություն կատարելու համար նրա նկատմամբ հարուցված է քրեական հետապնդում,

2) օգտագործել է թմրամիջոցներ, կախվածություն ունի ալկոհոլային խմիչքներից կամ խաղամոլ է,

3) ենթարկվել է վարչական կամ կարգապահական պատասխանատվության պետական գաղտնիքին առնչվող օրենսդրության խախտման համար,

4) աշխատել է օտարերկրյա պետությունների հատուկ ծառայություններում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ լիազոր մարմնի գնահատմամբ, [իսկ արտաքին հետախուզության ծառայության կողմից տրամադրվող թույլտվության դեպքում՝ արտաքին հետախուզության ծառայության գնահատմամբ.](#) վերջինիս գործունեությունը Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության համար սպառնալիքներ չի պարունակում,

5) սույն հոդվածով նախատեսված հիմքերից որևէ մեկով պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու թույլտվությունը նախկինում դադարեցվել է,

6) սոցիալական, նյութական, տնտեսական և այլ կախվածություն ունի անձից, որը կատարել է Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգությանն սպառնացող գործողություններ, կամ այդպիսի գործողություններ կատարելու վերաբերյալ հավաստի տեղեկություններ են ստացվել,

7) վերջին երեք տարում մշտապես չի բնակվել Հայաստանի Հանրապետությունում,

8) վերջին երեք տարվա ընթացքում դիմում է ներկայացրել Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունից հրաժարվելու մասին,

9) վերջին երեք տարվա ընթացքում ձևակերպել է փաստաթղթեր՝ այլ պետություն մշտական բնակության մեկնելու համար:

Հոդված 24. **Գաղտնիության ռեժիմի ապահովման** միջգերատեսչական և գերատեսչական վերահսկողությունը

1. Գաղտնիության ռեժիմի ապահովման նպատակով սահմանվում է միջգերատեսչական և գերատեսչական վերահսկողություն:

2. Գաղտնիության ռեժիմի ապահովման փաստացի վիճակի ուսումնասիրման ու գնահատման, թերությունների և խախտումների հայտնաբերման, պատճառների ճշտման և դրանց վերացման ու կանխման նպատակով միջգերատեսչական վերահսկողությունը պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում, կազմակերպություններում, իրավաբանական անձանց մոտ իրականացնում է լիազոր մարմինը՝ ստուգումների միջոցով:

3. Գաղտնիության ռեժիմի ապահովման ստուգումներն իրականացնում են լիազոր մարմնի ղեկավարի ստեղծած հանձնախմբերը:

4. Գաղտնիության ռեժիմի ապահովման ստուգումներն անցկացվում են լիազոր մարմնի ղեկավարի ստորագրած, Հայաստանի Հանրապետության զինանշանի պատկերով կնիքով կնքված կարգադրագրի հիման վրա: Կարգադրագրում նշվում են ստուգվող պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմնի, կազմակերպության, իրավաբանական անձի անվանումը, ստուգումը կատարելու ժամկետը, ստուգում կատարող անձանց տվյալները (պաշտոնը, անունը և ազգանունը):

5. Լիազոր մարմինն իրավունք ունի ստուգումներին ներգրավելու այլ պետական մարմինների մասնագետների, եթե նշված անձինք ունեն պետական գաղտնիքին առնչվելու համապատասխան ձևի թույլտվություն՝ համաձայնեցնելով տվյալ մարմինների ղեկավարների հետ:

6. Գաղտնիության ռեժիմի ապահովման ստուգման համար ձևավորվող հանձնախմբերում ընդգրկվում են պետական գաղտնիքին առնչվելու համապատասխան ձևի թույլտվություն ունեցող առնվազն երեք աշխատող՝ կախված ստուգվող փաստաթղթերի և արտադրանքի ծավալից: Հանձնախմբի անդամներն իրավունք ունեն ծանոթանալու ստուգվող հարցերի հետ կապված բոլոր փաստաթղթերին, հաշվառման մատյաններին և այլ նյութերին, իրենց իրավասության սահմաններում պահանջելու գրավոր բացատրություններ, տեղեկանքներ, հաշվետվություններ: [Արտաքին հետախուզության ծառայությունում միջգերատեսչական վերահսկողության շրջանակում ստուգվում են գաղտնիության ռեժիմի պահպանման տեխնիկական հագեցվածության և կահավորվածության պայմանները, իսկ միջգերատեսչական վերահսկողության շրջանակում ստուգման ենթակա մյուս հարցերը՝ Արտաքին հետախուզության ծառայության պետի հետ նախապես համաձայնեցված դեպքերում և ծավալներով:](#)

7. Ստուգումներն անցկացվում են առավելագույնը 15 աշխատանքային օրվա ընթացքում, անհրաժեշտության դեպքում լիազոր մարմնի ղեկավարի կողմից ստուգման ժամկետը կարող է երկարաձգվել առավելագույնը ևս 15 աշխատանքային օրով:

8. Ստուգումների արդյունքների վերաբերյալ կազմվում է եզրակացություն, որում արտացոլվում են գաղտնիության ռեժիմի ապահովման վիճակը, հայտնաբերված թերություններն ու խախտումները, ինչպես նաև դրանք վերացնելու առաջարկությունները՝ նշելով կատարման ողջամիտ ժամկետները:

9. Լիազոր մարմնի կազմած եզրակացությունն ուղարկվում է այն պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմնի, կազմակերպության, իրավաբանական անձի ղեկավարին, որտեղ կատարվել է ստուգումը: Համատեղ աշխատանքների իրականացման դեպքում եզրակացությունն ուղարկվում է նաև պատվիրատու կազմակերպության ղեկավարին: Ստուգվող պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինը,

կազմակերպությունը, իրավաբանական անձը եզրակացությունն ստանալուց հետո՝ հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում, կազմում է հայտնաբերված թերությունների ու խախտումների վերացման և եզրակացության մեջ նշված առաջարկությունների կատարման միջոցառումների պլան-ժամանակացույց:

9.1 Արտաքին հետախուզության ծառայության հետ համագործակցող և միայն վերջինիս կողմից տրված՝ գաղտնի տեղեկությունների կիրառմամբ աշխատանքներ կատարելու իրավունք ստացած իրավաբանական անձանց մոտ միջգերատեսչական վերահսկողությունը իրականացնում է Արտաքին հետախուզության ծառայությունը: Արտաքին հետախուզության ծառայության կողմից սույն մասով սահմանված միջգերատեսչական վերահսկողությունն իրականացվում է սույն հոդվածով սահմանված կարգով և լիազորություններով:

10. Գաղտնիության ռեժիմի ապահովման գերատեսչական վերահսկողությունը, սույն օրենքին համապատասխան, իրականացնում են պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկությունները տնօրինելու լիազորությամբ օժտված պետական մարմինները: Նշված մարմինները պարտավոր են վերահսկել գաղտնիության ռեժիմի ապահովման արդյունավետությունը:

11. Գաղտնիության ռեժիմի ապահովման գերատեսչական ստուգումներն իրականացնում են պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկությունները տնօրինելու լիազորություններով օժտված պետական մարմինների (այդ մարմիններում, ստորադաս և համատեղ աշխատանքներ կատարող կազմակերպություններում) ղեկավարների կողմից ստեղծված հանձնախմբերը:

12. Գաղտնիության ռեժիմի ապահովման գերատեսչական ստուգման համար ձևավորվող հանձնախմբերում ընդգրկվում են պետական գաղտնիքին առնչվելու համապատասխան ձևի թույլտվություն ունեցող առնվազն երկու աշխատող՝ կախված ստուգվող փաստաթղթերի և արտադրանքի ծավալից:

13. Հանձնախմբի կազմած գերատեսչական ստուգման եզրակացությունը ներկայացվում է ստուգվող և վերադաս կազմակերպության ղեկավարներին, ինչպես նաև ուղարկվում է լիազոր մարմին:

Հոդված 26. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու լիազորություն ունեցող հանրային ծառայության պաշտոն զբաղեցնող անձանց թույլտվություն ստանալու և այն դադարեցնելու առանձնահատկությունները

1. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու լիազորություններ ունեցող հանրային ծառայության պաշտոնում նշանակված անձն իր նշանակումից հետո՝

մեկամսյա ժամկետում, պարտավոր է սահմանված կարգով ներկայացնել անհրաժեշտ փաստաթղթեր և գրավոր համաձայնություն պետական գաղտնիք կազմող տեղեկություններին առնչվելու թույլտվություն ստանալու նպատակով լիազոր մարմին դիմելու համար, [բացառությամբ Արտաքին հետախուզության ծառայությունում հանրային ծառայության պաշտոն զբաղեցնող անձանց, ովքեր պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու թույլտվություն ստանում են Արտաքին հետախուզության ծառայությունից:](#)

2. Մեկամսյա ժամկետում անհրաժեշտ փաստաթղթերը և գրավոր համաձայնությունը չներկայացվելու դեպքում պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու լիազորություններ ունեցող հանրային ծառայության պաշտոնում նշանակված անձը համարվում է պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու թույլտվություն չստացած:

3. Պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու լիազորություններ ունեցող հանրային ծառայության պաշտոնում նշանակված անձն ազատվում է զբաղեցրած պաշտոնից կամ լիազորությունները դադարեցվում են (ազատվում է ծառայությունից կամ ծառայությունը դադարեցվում է), եթե պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություններին առնչվելու թույլտվություն չի ստացել, թույլտվության տրամադրումը մերժվել է կամ ստացած թույլտվությունը օրենքով սահմանված կարգով դադարեցվել է: